

Vergaderjaar 2000–2001

27 487

Behoeftestelling Link 16 tactische datalink

Nr. 1

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 31 oktober 2000

Inleiding

Nederland beschikt vanaf 2002 over 138 MLU F-16 jachtvliegtuigen. Van deze 138 vliegtuigen zijn er 108 aan de Navo aangeboden. De recente inzet in operatie «Allied Force» is een goed voorbeeld van de wijze waarop de F-16 vliegtuigen in een internationaal verband kunnen worden ingezet.

Voor het effectief uitvoeren van militaire acties is een accurate, beveiligde, tijdige en toereikende informatievoorziening essentieel. Door te beschikken over een beter informatiesysteem dan de tegenstander kunnen de eigen middelen sneller en doeltreffender worden ingezet. Daarvoor is onder meer nodig de informatiesystemen van de verschillende wapensystemen onderling te koppelen, zodat de informatie voor alle militaire gebruikers toegankelijk wordt.

De hoeveelheid tactische informatie die beschikbaar komt, neemt toe met het voortschrijden van de techniek en met de toename van het aantal informatiebronnen. Voor de uitwisseling van informatie wordt gebruik gemaakt van tactische datalinks. Voor gegevensuitwisseling in Navo-verband wordt Link-16 de standaard voor datalinks. Alle toonaangevende Navo-partners beschouwen de zogenoemde Link-16 tactische datalinks als hét middel voor commandovoering en data-uitwisseling in de operationele taakuitvoering. Jachtvliegtuigen (en andere wapensystemen) die niet beschikken over Link-16, zullen in de toekomst slechts zeer beperkt kunnen deelnemen aan «joint and combined» luchtoperaties in Navo- of Europees verband. Het is zelfs denkbaar dat een theatercommandant het op termijn gevaarlijk en dus ongewenst acht vliegtuigen in te zetten die niet beschikken over een Link-16 interoperabiliteit met andere systemen in het operatiegebied. Momenteel beschikken de Nederlandse Patriot-systemen reeds over de Link-16 tactische datalink. Voor de LCF-en is deze faciliteit eveneens in de plannen voorzien. Ook bij toekomstige operatio-

nele behoeften zal de noodzaak voor de Link-16 tactische datalink in beschouwing worden genomen.

Kwalitatieve behoefte

Software

Momenteel wordt de M3 «Operational Flight Program» software ontwikkeld waarmee onder andere de integratie van de Link-16 apparatuur met het MLU F-16 wapensysteem mogelijk wordt.

Modificatiepakketten

Voor Link-16 moeten hardware aanpassingen aan het F-16 vliegtuig worden aangebracht. Deze aanpassingen worden samengebracht in een modificatiepakket. Parallel aan de aanpassingen voor Link-16 worden hardware aanpassingen ontwikkeld ten behoeve van een aantal andere nieuwe capaciteiten. Dit betreft onder andere aanpassingen om «Global Positioning System» (GPS)-geleide wapens te kunnen inzetten. Hiermee wordt de capaciteit verkregen om precisiebombardementen te kunnen uitvoeren onder slechte weersomstandigheden. Daarnaast worden aanpassingen aangebracht ten behoeve van het «Helmet Mounted Cueing System», wat de inzet van verbeterde korte-afstandraket (VKAR) mogelijk maakt. De genoemde capaciteiten zijn in de plannen van de Koninklijke luchtmacht opgenomen en gemeld in het Materieel Projecten Overzicht 2000. De behoeftstelling voor deze capaciteiten wordt u te zijner tijd separaat aangeboden. Ook garandeert de modificatie een betere uniformiteit tussen de F-16 gebruikers in het «Multi National Fighter Program» (MNFP), te weten België, Denemarken, Nederland, Noorwegen, Portugal en de Verenigde Staten. Door die uniformiteit blijft de instandhouding van het F-16 jachtvliegtuig kosteneffectief. De genoemde aanpassingen worden samengebracht in één modificatiepakket. Uit doelmatigheids-overwegingen wordt de installatie van dit modificatiepakket in de tijd zo veel als mogelijk gecombineerd met het F-16 instandhoudingsprogramma «Pacer Amstel».

Vliegtuigapparatuur

Om de uitwisseling van de tactische informatie met het F-16 jachtvliegtuig mogelijk te maken, dient naast de modificatie aan het vliegtuig ook apparatuur in het vliegtuig te worden geplaatst. Hiervoor is de zogenoemde «Multifunctional Information Distribution System – Low Volume Terminal» (MIDS-LVT) vliegtuigapparatuur ontwikkeld.

Netwerkmanagement

Het gebruik van Link-16 vereist dat er voorzieningen worden getroffen voor het opzetten en instandhouden van een netwerk van Link-16 tactische datalinks. Bij Navo-optreden is de Navo verantwoordelijk voor het netwerkbeheer en de netwerkconfiguratie. Bij optreden buiten Navo-verband zijn de individuele landen hiervoor verantwoordelijk. Daarvoor is een nationale (interservice) organisatie noodzakelijk.

Kwantitatieve behoefte

Modificatiepakketten

Omdat alle 138 MLU F-16 jachtvliegtuigen nodig zijn om de 108 operationeel inzetbare vliegtuigen te kunnen leveren, dienen in beginsel alle MLU F-16's te worden gemodificeerd. Hiermee worden tevens ongewenste

configuratieverschillen voorkomen en blijft de flexibiliteit bij de inzet van de vliegtuigen zoveel mogelijk behouden. Aangezien de laatste F-16 omstreeks 2009 zou worden gemodificeerd, is het in het licht van de voorziene vervanging van de F-16 in de periode 2010 – 2025 niet doelmatig alle vliegtuigen te modificeren. Daarom worden initieel 108 F-16 vliegtuigen gemodificeerd tot en met eind 2007 en wordt een optie genomen op de modificatie van 30 vliegtuigen. Naar aanleiding van de besluitvorming over de B/C fase van het project vervanging F-16 wordt bezien in hoeverre uitoefening van (een deel van) de optie noodzakelijk is.

Vliegtuigapparatuur

Het is noodzakelijk dat elk gemodificeerd vliegtuig wordt voorzien van vliegtuigapparatuur. Dit houdt in dat initieel 108 stuks vliegtuigapparatuur wordt aangeschaft, met een optie op 30 stuks.

Netwerkmanagement

Ten behoeve van Link-16 netwerkbeheer dienen twee Link-16 grondstations beschikbaar te zijn. Omdat deze systemen op een landlocatie staan behoeven dit geen MIDS LVT terminals te zijn. Tevens is de randapparatuur van de grondstations afwijkend.

Productalternatieven

Modificatiepakketten

De hardware-aanpassingen voor de MLU F-16 worden gezamenlijk in MNFP-verband ontwikkeld door Lockheed Martin Aeronautics en als modificatiepakketten geleverd. Dit bedrijf is als enige ter wereld in staat een dergelijk modificatiepakket te ontwikkelen voor de F-16.

Vliegtuigapparatuur

De genoemde MIDS-LVT vliegtuigapparatuur is de enige terminal die geschikt is voor toepassing in de MLU F-16. De vliegtuigapparatuur wordt ontwikkeld door een internationaal consortium waarin Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en de Verenigde Staten samenwerken. Vijf industrieën in deze landen (GEC-M, ENOSA, ITATEL, Siemens en Thompson CSF) hebben de vliegtuigapparatuur ontwikkeld en zullen deze ook gaan produceren.

Financiële aspecten

Bij het opstellen van de Defensienota is voor Link-16 uitgegaan van een projectbedrag van f 171 miljoen, waarvan f 117 miljoen in de Defensienotaperiode. Omdat ten tijde van het opstellen van de Defensienota nog geen officiële, accurate prijsinformatie beschikbaar was, was dit bedrag gebaseerd op een eerste ruwe inschatting van f 1 miljoen per vliegtuig (modificatiepakketten en vliegtuigapparatuur) plus bijkomende kosten. Hierbij werd nog uitgegaan van 138 MLU vliegtuigen en een dollarkoers van f 1,95.

Op grond van eind november 1999 van de industrie beschikbaar gekomen prijsinformatie bleken de kosten echter aanzienlijk hoger. Dit heeft mede geleid tot een bijstelling van de kwantitatieve behoefte. Momenteel is voor de modificatie-pakketten, de vliegtuigapparatuur en de infrastructuurle aanpassingen en apparatuur voor het interservice netwerkbeheer f 257,8 miljoen (prijsspeil 1999) in de plannen opgenomen, voor 108 vliegtuigen. Hierbij is uitgegaan van een dollarkoers van f 2,20. Onder deze

kosten vallen eveneens de initiële kosten van reservedelen, documentatie, opleidingen en testapparatuur. Een deel van de kosten van de modificatiepakketten is toe te rekenen aan eerder genoemde aanpassingen ten behoeve van GPS-geleide wapens, Helmet Mounted Cueing System en de Verbeterde Korte Afstand Raket alsmede de bevordering van uniformiteit in MNFP-verband. Dit verklaart ook een deel van de kostenstijging. Om de meerkosten te kunnen accommoderen is het project Verbeterde Korte Afstand Raket geherfaseerd. Deze herfasering heeft geen gevolgen voor het in de Defensienota vastgelegde ambitieniveau. Omdat het modificatiepakket als één geheel wordt geleverd, wordt het hele bedrag toegewezen aan het project Link 16. De installatiekosten worden geraamd op ongeveer f 15 miljoen en zijn ondergebracht in het «Pacer Amstel» instandhoudingsprogramma. Het nu in de plannen opgenomen budget van f 257,8 miljoen wordt als taakstellend beschouwd.

Instandhoudingskosten

Door het installeren van het modificatiepakket zullen de instandhoudingskosten van de F-16 niet stijgen. Het behoud van standaardisatie en de moderne, minder onderhoudsgevoelige apparatuur, zullen naar verwachting een gunstige invloed hebben op de toekomstige kostenontwikkeling. De instandhoudingskosten van de vliegtuigapparatuur zullen in de volgende fase van het DMP worden bepaald op basis van de antwoorden op het «Request for Quotations», als onderdeel van de levensduurkostenanalyse.

Overige aspecten

Er wordt geen personele uitbreiding voorzien ten behoeve van het instandhouden van de Link-16 apparatuur en de operationele taakuitvoering. Wel wordt rekening gehouden met een extra behoefte van circa vijf functies ten behoeve van het netwerkmanagement. Deze functies worden binnen het bestaande functieplafond geaccomodeerd.

Mogelijkheden tot samenwerking

De modificatiepakketten worden in MNFP-verband aangeschaft. Voor de vliegtuigapparatuur wordt er eveneens naar gestreefd om deze in MNFP-verband te verwerven. Overige mogelijkheden tot samenwerking worden in het vervolg van het defensiematerieelkeuzeprocess onderzocht.

Deelname Nederlandse industrie

Fokker Services Woensdrecht zal mogelijk een deel van de installatie van de modificatiepakketten kunnen verzorgen. Tijdens het vervolgtraject voor de vliegtuigapparatuur worden de mogelijkheden voor deelname van de Nederlandse industrie nader onderzocht.

Vervolgtraject

De M3 «Operational Flight Program» software, die de integratie van Link-16 in de MLU F-16 mogelijk maakt, komt naar verwachting begin 2004 beschikbaar. Eind 2003 wordt aangevangen met het modificatieprogramma. Vooruitlopend hierop dient, ter vervolmaking van de modificatiepakketten, in 2002 te worden aangevangen met de proefmodificatie van onder andere twee vliegtuigen van de Koninklijke luchtmacht. De ontwikkeling van de modificatiepakketten geschiedt in MNFP-verband en is nagenoeg gereed. Ook de aanschaf van de modificatiepakketten geschiedt in MNFP-verband. Het huidige MNFP-tijdschema gaat ervan uit dat in februari 2001 een contract wordt gesloten. De installatie van de 108

modificatiepakketten wordt vervolgens uitgevoerd in de periode 2003 tot 2007. Indien gebruik gemaakt wordt van de optie op 30 modificatiepakketten wordt het laatste vliegtuig in 2009 gemodificeerd.

Bij de vliegtuigapparatuur is nog sprake van onderzoek en ontwikkeling. Hierbij kunnen meer fabrikanten binnen het consortium worden aangeschreven om de apparatuur te leveren. Door concurrentiestelling en door het eventueel in internationaal verband bestellen van grotere aantallen behoort een neerwaartse prijsstelling tot de mogelijkheden. Levering van de vliegtuigapparatuur is voorzien vanaf eind 2003.

Tot slot

Voor de modificatiepakketten is de keuze in het vervolgtraject in feite beperkt tot samenwerking in MNFP-verband. Indien Nederland de pakketten buiten dit verband zou verwerven, leidt dit naar verwachting tot aanzienlijk hogere kosten. Daarom heb ik de Koninklijke luchtmacht reeds toestemming gegeven om, wat de modificatiepakketten betreft, een aanvang te maken met de gecombineerde (voor)studie/verwervingsvoorbereidingsfase. In dit kader heb ik ook toestemming gegeven een «Letter of Request» te verzenden, wat overigens geen enkele verplichting inhoudt.

Na uw instemming met deze operationele behoefte wordt het project Link-16 voortgezet met de volgende fasen van het defensiematerieelkeuzeproses. Voor wat betreft de modificatiepakketten zult u nog dit jaar worden geïnformeerd met een gecombineerde (voor)studie/verwervingsvoorbereidingsbrief. Over de vliegtuigapparatuur zult u in een later stadium worden geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Defensie,
H. A. L. van Hoof